

Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları: 765

İmam Buhârî
Dr. Öğr. Üy. Hamit SEVGİLİ

Editör:
Doç. Dr. Zişan TÜRCAN

ISBN: 978-975-389-928-4

1. Baskı, Aralık 2018, Ankara, 1.000 adet

© Bütün Yayın Hakları Türkiye Diyanet Vakfı'na aittir.

Bu eser Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık Ticaret İşletmesi İcra Kurulu'nun 15.11.2018 tarih ve 123 sayılı kararıyla uygun görülmüştür.

Yayıncı Sertifika No: 15402

BASKI: **TDV**
YAYIN MATBAACILIK TİC. İŞLETMESİ
BASIMEVİ | PRINTING HOUSE

Ostim OSB Mahallesi, 1256 Cadde, No: 11
Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0312 354 91 31 (pbx)

Faks: 0312 354 91 32

e-posta: bilgi@tdv.com.tr

ÖN SÖZ • IX

GİRİŞ • 1

BİRİNCİ BÖLÜM

İMAM BUHÂRÎ'NİN YAŞADIĞI DÖNEM

- A. SİYÂSÎ YAPI • 6
- B. İLMÎ/FİKRÎ YAPI • 7
- C. DÖNEMİN İLMÎ/FİKRÎ TARTIŞMALARININ
BUHÂRÎ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ • 10

İKİNCİ BÖLÜM

İMAM BUHÂRÎ'NİN HAYATI

- A. DOĞUMU • 14
- B. ADI, LÂKABI, KÜNYESİ VE NESEBİ • 14
- C. AİLESİ • 15
- D. ÖĞRENİM HAYATI • 17
- E. BUHÂRÎ'NİN GEZDİĞİ İLİM MERKEZLERİ VE
BAZI HOCALARI • 22
- F. TALEBELERİ • 25
- G. ZEKÂSİ VE HAFIZASI • 27
- H. HAYAT FELSEFESİ • 30
- I. İSLAM ÂLİMLERİNİN BUHÂRÎ HAKKINDAKİ
KANAATLERİ • 37
- J. İMAM BUHÂRÎ VE MİHNE • 41
 - 1. Birinci Mihne • 44
 - 2. İkinci Mihne • 47
- K. VEFÂTİ • 48

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İMAM BUHÂRÎ'NİN ESERLERİ

- A. EL-CÂMÎ'U'S-SAHÎH • 52
 - 1. el-Câmiu's-Sahîh'in Kapsamlı Şerhleri • 59
 - 2. el-Câmiu's-Sahîh'in Sadece Bâb Başlıklarını Konu Edinen Bazı Şerhler: • 60
- B. ET-TÂRÎHU'L-KEBÎR • 61
- C. ET-TÂRÎHU'L-EVSAT • 62
- D. ET-TÂRÎHU'S-SAĞÎR • 62
- E. ET-TEVÂRÎH VE'L-ENSÂB • 63
- F. HALKU EF'ÂLÎ'L-İBÂD • 63
- G. KİTÂBU'D-DU'AFÂİ'S-SAĞÎR • 64
- H. KİTÂBU'L-KÜNÂ • 64
- I. ET-TÂRÎH FÎ MA'RİFETİ RUVÂTÎ'L-HADÎS VE NAKALETÎ'L-ÂSÂR VE TEMYÎZİ SİKÂTİHİM MİN DU'AFÂİHİM VE TÂRÎHİ VEFÂTİHİM • 65
- J. EL-EDEBU'L-MÜFRED • 65
- K. REF'UL YEDEYN Fİ'S-SALÂT • 65
- L. KİTÂBU'L-KIRÂE HALFE'L-İMÂM • 66
- M. EL-AKÎDE (ET-TEVHÎD) • 66
- N. İMAM BUHÂRÎ'NİN DİĞER ESERLERİ • 66

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İMAM BUHÂRÎ'NİN İLMÎ KİŞİLİĞİ

- A. TEFSİR İLMİNDEKİ YERİ • 70
- B. HADİS İLMİNDEKİ YERİ • 71
- C. FİKİH İLMİNDEKİ YERİ • 75
 - 1. el-Câmiu's-Sahîh'teki Bâb Başlıkların Fikhî Değeri • 85
 - 2. "Kâle ba'du'n-nâs" İfadesi ile İlgili Tartışmalar • 88

3. İmam Buhârî'nin Bazı İctihadları • 92
 - a. İkrâhın Sözlü Tasarruflara Etkisi • 92
 - b. Zekâtın Belde Sınırları Dışına Nakledilmesi • 95
 - c. Evlilikte Velâyet Unsuru • 96
 - d. Evlilikte Kefâet (Denklik) • 101
 - e. Oruçlu Kimsenin Unutarak Yemesi ve İçmesi • 103
 - f. Mut'a Nikâhı • 105
 - g. Muvâza'alı Arttırma (Neces/Münâceşe) • 106
 - h. Taşınır Malların Vakfı • 108
 - i. Hâkimin Yanlış Kararı • 111
 - D. KELÂM İLMİNDEKİ YERİ • 114
 - İmân - Amel İlişkisi: • 115
 - Halku'l-Kur'ân Meselesi: • 116
 - E. ARAP DİLİ VE BELÂGATI İLMİNDEKİ YERİ • 118
- SONUÇ • 121
- KAYNAKÇA • 123

ÖN SÖZ

Âlemlerin Rabbi olan Allah'a (c.c.) hamd olsun. Salât ve selâm, fahr-i kâinat efendimiz Muhammed Mustafa'ya, onun âline, as-hâbına ve izinde yürüyenlere olsun.

Tarih boyunca ilim ve kültür mirasımıza etki edip katkı sağlamış nice şahsiyetler var olmuştur. Bu şahsiyetlerin etki ve katkıları; kimisinin, yaşadığı dönem ile sınırlı kalırken, kimisinin birkaç dönem, kimisinin ise günümüze dek baki kalmıştır.

Günümüze dek etki ve katkısını kesintisiz koruma meziyetine sahip mümtaz şahsiyetlerden biri de biyografisini konu edindiğimiz İmam Buhârî'dir. Ömrünü, Hz. Peygamber'in (s.a.s.) sahih hadislerini derlemeye vakfeden ve bunları sıhhat bakımından tenkid süzgecinden geçirip belli bir metod dâhilinde eserlerine aktaran İmam Buhârî, yaptığı bu nebevî hizmet ile ümmetin efradı tarafından daima hayır ve rahmet ile yâd edilmeyi hak etmektedir. İlk dönemden itibaren, ümmetin ilim adamları üzerine farz hükmünde olan dini mübini İslâm'ın ikinci temel kaynağını oluşturan Hz. Peygamber'in (s.a.s.) sünnetini, sağlıklı bir şekilde tespit edip sonraki nesillere aktarmayı, özellikle yazdığı *el-Câmiu'l-müs-nedi's-sahîhi'l-muhtasar min umûri Resûlillâhi (s.a.s.)* ve *sünenihi*

ve *eyyâmihi* adlı eşsiz eseri ile eda etmeyi başaran İmam Buhârî, bu hizmeti ile ümmetin kalbinde hep kabul görmüş ve hayranlık uyandırmıştır.

İmam Buhârî'nin biyografisini konu edindiğimiz bu çalışmamız, giriş ve dört bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde konunun önemi üzerinde durduk. Birinci bölümde Buhârî'nin yaşadığı döneme, ikinci bölümde hayatına, üçüncü bölümde eserlerine ve dördüncü bölümde ise ilmi kişiliğine yer verdik. Yaptığımız bu çalışma, ümmetin değerlerinden olan İmam Buhârî'nin okuyucular tarafından daha iyi tanınmasını sağlamayı ve İmam Buhârî'nin şahsında muhaddislerin büyük bir fedakârlıkla İslâm dinine yaptıkları hizmeti tanıtmayı hedeflemektedir.

Yüce Rabbimden bu çalışmayı hem şahsım hem de okurlar için faydalı kılmasını temenni ederim.

Hamit SEVGİLİ